DECIZIA nr.732

din 16 decembrie 2014

referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.336 alin.(1) şi (3) din Codul penal

Augustin Zegrean	**- preşedinte**
Valer Dorneanu	**- judecător**
Toni Greblă	**- judecător**
Petre Lăzăroiu	**- judecător**
Mircea Ştefan Minea	**- judecător**
Daniel Marius Morar	**- judecător**
Mona Maria Pivniceru	**- judecător**
Puskás Valentin Zoltán	**- judecător**
Tudorel Toader	**- judecător**
Oana Cristina Puică	**- magistrat-asistent**

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

1. Pe rol se află soluţionarea excepţiei de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.336 alin.(1) şi (3) din Codul penal, excepţie ridicată, din oficiu, de instanţa de judecată în Dosarul nr.984/255/P/2012 al Curţii de Apel Oradea - Secţia penală şi pentru cauze cu minori şi care formează obiectul Dosarului Curţii Constituţionale nr.317/D/2014.

2. La apelul nominal, lipsesc părţile, faţă de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, preşedintele Curţii acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere ca inadmisibilă a excepţiei de neconstituţionalitate, întrucât dispoziţiile de lege criticate nu au legătură cu soluţionarea cauzei. Astfel, arată că instanţa de apel, după ce a invocat, din oficiu, excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.336 alin.(1) şi (3) din Cod penal, a soluţionat cauza fără să facă aplicarea legii noi.

CURTEA,

având în vedere actele şi lucrările dosarului, reţine următoarele:

4. Prin Încheierea din 1 aprilie 2014, pronunţată în Dosarul nr.984/255/P/2012, **Curtea de Apel Oradea - Secţia penală şi pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituţională cu excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.336 alin.(1) și (3) din Codul penal.** Excepţia a fost ridicată, din oficiu, de instanța de judecată cu ocazia soluţionării apelului formulat într-o cauză penală în care inculpatul a fost trimis în judecată pentru săvârşirea infracțiunii prevăzute de art.87 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice.

5. **În motivarea excepţiei de neconstituţionalitate**, instanța de judecată susţine că dispozițiile art.336 alin.(1) și (3) din Codul penal încalcă prevederile constituţionale ale art.1 alin.(5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, ale art.21 alin.(3) referitor la dreptul la un proces echitabil şi ale art.73 alin.(3) lit.h) privind reglementarea prin lege organică a infracțiunilor, pedepselor și a regimului executării acestora, precum şi ale art.20 referitor la preeminenţa tratatelor internaţionale privind drepturile omului asupra legilor interne, raportate la prevederile art.6 par.1 referitor la dreptul la un proces echitabil şi ale art.7 par.1 privind legalitatea incriminării din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Astfel, consideră că legiuitorul, prin incriminarea faptei de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, așa cum este reglementată această infracțiune de art.336 din Codul penal, s-a abătut de la principiul general al legalității incriminării consacrat de art.7 par.1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, potrivit căruia *”nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârşită, nu constituie o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional”*, respectiv de art.l din Codul penal, care la alin.(2) prevede că *”nicio persoană nu poate fi*

sancţionată penal pentru o faptă care nu era prevăzută de legea penală la data când a fost săvârşită”. Arată că legiuitorul a disociat momentul săvârşirii infracţiunii, care coincide cu momentul depistării în trafic a conducătorului vehiculului, de momentul consumării infracţiunii, care, în noua viziune legislativă, ar fi cel al prelevării mostrelor biologice, în condiţiile în care această infracţiune este una de pericol şi, prin urmare, se consumă dintr-o dată la momentul săvârşirii ei. Altfel zis, după momentul opririi în trafic, făptuitorul nu mai prezintă nici un pericol pentru valorile sociale ocrotite de legea penală şi ar fi absurd să fie pedepsit pentru o faptă care nu mai prezintă pericol public, raportat la momentul recoltării de probe biologice.

6. Instanţa de judecată arată că, în jurisprudenţă, au existat situaţii în care, la scurt timp după ce a consumat alcool, conducătorul vehiculului s-a urcat la volan şi a fost depistat în trafic imediat de către organele de poliţie, ceea ce a atras doar sancţionarea contravenţională a şoferului respectiv. Totodată, au fost şi situaţii în care conducătorul auto care a consumat o cantitate mare de alcool a fost depistat în trafic de către organele de poliţie după o perioadă mai lungă de timp, fiind angajată, de această dată, răspunderea penală a autorului faptei, în temeiul art.87 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr.195/2002. Vechea reglementare respecta, astfel, principiile de bază enunţate mai sus, printre care şi cel cu privire la momentul consumării infracţiunii, şi se baza pe datele ştiinţifice furnizate de calculul retroactiv al alcoolemiei, care presupunea prelevarea a două probe biologice, la interval de o oră, pe baza cărora, văzând declaraţia inculpatului referitoare la alimentele ingerate, se putea stabili îmbibaţia alcoolică existentă la momentul depistării în trafic a acestuia. Schimbarea de optică a legiuitorului, prin incriminarea infracţiunii constatate la momentul prelevării de probe biologice, aruncă în aer principiul incriminării infracţiunilor, întrucât angajarea răspunderii penale ar urma să depindă de mai mulţi factori obiectivi şi subiectivi, cum ar fi distanţa care trebuie parcursă până la unitatea spitalicească (în mediul rural nu funcţionează noaptea unităţi medicale şi

șoferii trebuie transportați la oraș) și rapiditatea cu care acționează agenții de poliție, respectiv personalul medical (preluarea pacientului și recoltarea probelor biologice se realizează imediat sau cu întârziere în funcție de numărul cadrelor medicale și de problemele cu care acestea se confruntă la momentul la care este adus autorul faptei).

7. Consideră că este inadmisibil ca angajarea răspunderii penale să depindă de factori exteriori, obiectivi și subiectivi, care nu au nicio legătură de cauzalitate cu infracțiunea comisă. În noua viziune legislativă, ar urma ca persoana care s-a urcat la volan imediat ce a consumat alcool și a fost depistată urgent în trafic să răspundă penal, întrucât, până la momentul recoltării probelor biologice, gradul de absorbție a alcoolului în sânge va crește, în timp ce făptuitorul din al doilea exemplu nu va mai răspunde penal, având în vedere că, până la momentul prelevării mostrelor biologice, gradul de absorbție a alcoolului în sânge va scădea semnificativ. Noua reglementare, care nu mai permite recoltarea a două probe biologice în vederea stabilirii alcoolemiei la momentul prinderii în trafic a autorului faptei, desființează o probă științifică, concludentă și utilă cauzei, aceea constând în calculul retroactiv al alcoolemiei.

8. Potrivit art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, actul de sesizare a fost comunicat preşedinţilor celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului şi Avocatului Poporului, pentru a-şi exprima punctele de vedere asupra excepţiei de neconstituţionalitate.

9. **Avocatul Poporului** consideră că dispoziţiile art.336 alin.(1) și (3) din Codul penal sunt neconstituţionale, deoarece aduc atingere prevederilor art.1 alin.(5) şi art.23 alin.(12) din Constituţie şi prevederilor art.7 par.1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Arată că, pentru a fi aplicat în înțelesul său, un text de lege trebuie să fie precis, previzibil și, totodată, să asigure securitatea juridică a destinatarilor săi. Lipsa de previzibilitate a legii izvorăște, în general, din modul neclar în care norma legală este redactată. Principiul convențional al legalității incriminării și pedepsei, prevăzut de art.7 par.1 din Convenţia pentru apărarea

drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, este consacrat în dreptul intern pe cale constituțională și legislativă. În acest sens, art.23 alin.(12) din Constituție statuează că *”nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condiţiile şi în temeiul legii”.* Legalitatea incriminării și pedepsei reprezintă, astfel, principala garanție a securității juridice a cetățeanului în fața dreptului penal. Legiuitorul este obligat să legifereze prin texte precise, lipsite de echivoc, ca protecție împotriva arbitrariului. Stabilirea existenței sau inexistenței infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe depinde de o serie de factori străini conduitei persoanelor implicate, cum ar fi: celeritatea cu care acționează agenții de poliție, distanța până la centrul medical unde urmează să fie prelevate mostrele biologice, preluarea pacientului etc. Din textul de lege criticat rezultă că stabilirea gradului de îmbibație alcoolică și, implicit, încadrarea în sfera ilicitului penal depind de momentul prelevării mostrelor biologice, care nu poate fi întotdeauna imediat următor săvârșirii faptei. Or, stabilirea unui asemenea criteriu aleatoriu și exterior conduitei autorului faptei este în contradicție cu normele constituționale și convenționale invocate. Consideră că, în condițiile redactării neclare a textului de lege criticat, aplicarea sa riscă să fie supusă arbitrariului atât din partea celor implicați în procedura de prelevare a mostrelor biologice, cât și din partea organelor judiciare.

10. **Preşedinţii celor două Camere ale Parlamentului** şi **Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepţiei de neconstituţionalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispoziţiile de lege criticate raportate la prevederile Constituţiei, precum şi Legea nr.47/1992, reţine următoarele:

11. Curtea Constituţională a fost legal sesizată şi este competentă, potrivit dispoziţiilor art.146 lit.d) din Constituţie, precum şi ale art.1 alin.(2),

ale art.2, 3, 10 şi 29 din Legea nr.47/1992, să soluţioneze excepţia de neconstituţionalitate.

12. Obiectul excepţiei de neconstituţionalitate îl constituie dispoziţiile art.336 alin.(1) și (3) din Codul penal - Legea nr.286/2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.510 din 24 iulie 2009, care au următorul cuprins: *”(1) Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deţinerii permisului de conducere de către o persoană care, la momentul prelevării mostrelor biologice, are o îmbibaţie alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.*

[...] (3) Dacă persoana aflată în una dintre situaţiile prevăzute în alin. (1) şi alin. (2) efectuează transport public de persoane, transport de substanţe sau produse periculoase ori se află în procesul de instruire practică a unor persoane pentru obţinerea permisului de conducere sau în timpul desfăşurării probelor practice ale examenului pentru obţinerea permisului de conducere, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.”

13. În susţinerea neconstituţionalităţii acestor dispoziții de lege, instanța de judecată invocă încălcarea prevederilor constituţionale ale art.1 alin.(5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, ale art.21 alin.(3) referitor la dreptul la un proces echitabil și ale art.73 alin.(3) lit.h) privind reglementarea prin lege organică a infracțiunilor, pedepselor și a regimului executării acestora, precum şi ale art.20 referitor la preeminenţa tratatelor internaţionale privind drepturile omului asupra legilor interne, raportate la prevederile art.6 par.1 referitor la dreptul la un proces echitabil şi ale art.7 par.1 privind legalitatea incriminării din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

14. Examinând excepţia de neconstituţionalitate, Curtea constată că, prin Încheierea din 1 aprilie 2014, pronunţată în Dosarul nr.984/255/P/2012, Curtea de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituţională cu excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor

art.336 alin.(1) și (3) din Codul penal, excepţie ridicată, din oficiu, de instanța de judecată cu ocazia soluţionării apelului formulat într-o cauză penală în care inculpatul a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.87 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, care corespunde incriminării cuprinse în art.336 alin.(1) din noul Cod penal.

15. Cu privire la admisibilitatea excepției de neconstituționalitate a dispoziţiilor art.336 alin.(1) și (3) din Codul penal, Curtea reține că, în apelul declarat, inculpatul a solicitat, în principal, desființarea Sentinței penale nr.217 din 17 decembrie 2013 a Judecătoriei Marghita, rejudecarea cauzei și achitarea, iar în subsidiar - aplicarea pedepsei amenzii prevăzute de art.336 din Codul penal. Reprezentantul parchetului a pus concluzii de admitere a apelului inculpatului, în sensul aplicării dispozițiilor art.5 referitor la aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei și ale art.336 din Codul penal, cu menținerea pedepsei aplicate și înlăturarea pedepselor accesorii. Prin Decizia penală nr.179/A din 9 aprilie 2014, pronunțată ulterior sesizării Curții Constituționale, Curtea de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori a respins ca nefondat apelul formulat de inculpat, menținând în totalitate sentința penală atacată. În acest sens, instanța de control judiciar a reținut că, întrucât pedeapsa aplicată a fost corect individualizată, potrivit criteriilor prevăzute de art.74 din Codul penal, și anume 1 an închisoare, durată care coincide cu minimul special al pedepsei închisorii prevăzute de art.336 alin.(1) din Codul penal alternativ cu amenda penală, avându-se în vedere și starea de recidivă postcondamnatorie, nu se impune aplicarea formală a dispozițiilor legii penale mai favorabile, prevăzută de art.5 din Codul penal, prin reformarea dispozițiilor sentinței atacate.

16. Curtea constată că, în cauza dedusă spre soluționare instanței judecătorești, s-a pus problema aplicării legii penale mai favorabile și instanța a comparat prevederile art.87 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 cu cele ale art.336 alin.(1) din Codul penal, acestea din urmă fiind considerate mai favorabile. Faptul că instanța a reținut că ”nu se impune

aplicarea formală a dispozițiilor legii penale mai favorabile” nu poate duce la concluzia că dispoziţiile art.336 alin.(1) din Codul penal nu au legătură cu soluționarea cauzei, astfel încât, potrivit art.29 din Legea nr.47/1992, excepția de neconstituționalitate a art.336 alin.(1) din Codul penal este admisibilă.

17. În schimb, dispozițiile art.336 alin.(3) din Codul penal, care reglementează varianta agravată a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, nu au legătură cu soluţionarea cauzei, aceasta având ca obiect stabilirea vinovăției inculpatului trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii în varianta simplă, prevăzută de art.87 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002, care corespunde incriminării cuprinse în art.336 alin.(1) din Codul penal. Or, potrivit art.29 alin.(1) din Legea nr.47/1992, republicată, *“Curtea Constituţională decide asupra excepţiilor ridicate în faţa instanţelor judecătoreşti [...] privind neconstituţionalitatea unei legi sau ordonanţe ori a unei dispoziţii dintr-o lege sau ordonanţă în vigoare, care are legătură cu soluţionarea cauzei [...].”* Prin urmare, Curtea, ținând cont de art.29 alin.(1) și (5) din Legea nr.47/1992, va respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.336 alin.(3) din Codul penal, ca fiind inadmisibilă.

18. Analizând pe fond excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.336 alin.(1) din Codul penal, Curtea constată că aceasta este întemeiată, pentru motivele arătate în cele ce urmează.

19. Astfel, Curtea reține că, la 1 februarie 2014, prin art.121 pct.1 din Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.757 din 12 noiembrie 2012, a fost abrogat art.87 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr.195/2002 privind circulaţia pe drumurile publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.670 din 3 august 2006, cu modificările și completările ulterioare, care la alin.(1) prevedea următoarele: *”Conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul sau tramvai de către o persoană care are o îmbibaţie alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.”*

20. Prin noul Cod penal, legiuitorul a incriminat fapta de conducere a unui vehicul sub influenţa alcoolului, în varianta simplă, în art.336 alin.(1), potrivit căruia: *”Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deţinerii permisului de conducere de către o persoană care, la momentul prelevării mostrelor biologice, are o îmbibaţie alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.”* Art.336 alin.(1) din Codul penal nu a preluat identic textul art.87 alin.(1) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr.195/2002, ci a modificat condiţiile de incriminare în ceea ce priveşte momentul la care este necesară existenţa îmbibaţiei alcoolice în sânge pentru a se putea constata întrunirea elementului material al laturii obiective a infracţiunii.

21. Dacă din reglementarea anterioară se desprindea cerința ca îmbibaţia alcoolică în sânge, peste limita prevăzută de lege, să existe la momentul conducerii autovehiculului sau tramvaiului, noua reglementare prevede condiția ca autorul faptei să aibă o îmbibaţie alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge la momentul prelevării mostrelor biologice. Cu privire la intervalul de timp în care trebuie efectuată recoltarea probelor biologice, Codul de procedură penală stabilește în art.190 alin.(8) că: *”În cazul conducerii unui vehicul de către o persoană aflată sub influenţa băuturilor alcoolice sau a altor substanţe, recoltarea de probe biologice se efectuează din dispoziţia organelor de constatare şi cu consimţământul celui supus examinării de către un medic, asistent medical sau de o persoană cu pregătire medicală de specialitate, în cel mai scurt timp, într-o instituţie medicală, în condiţiile stabilite de legile speciale.”*

22. Aşa cum rezultă din expunerea de motive a noului Cod penal, prin modificarea conţinutului infracţiunii de conducere a unui vehicul sub influenţa alcoolului sau a altor substanțe, legiuitorul a urmărit eliminarea posibilităţii unei estimări retroactive a alcoolemiei, în scopul evitării inconvenientelor create de această estimare. Soluția legislativă prevăzută de art.87 alin.(1) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr.195/2002 impunea

calculul retroactiv al alcoolemiei, care consta în determinarea îmbibaţiei de alcool existente la momentul conducerii autovehiculului şi necesita recoltarea a două probe de sânge pentru stabilirea fazei intoxicaţiei etilice (absorbţie sau eliminare) şi a ratei de eliminare individuală, în perspectiva solicitării expertizei de estimare retroactivă a alcoolemiei.

23. Fiind sesizată cu pronunţarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept vizând interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art.336 alin.(1) din Codul penal, în sensul de a se stabili rezultatul alcoolemiei cu relevanţă penală în ipoteza unei duble prelevări de mostre biologice, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin Decizia nr.3 din 12 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.392 din 28 mai 2014, a stabilit că, în aplicarea art.336 alin.(1) din Codul penal, în ipoteza unei duble prelevări de mostre biologice, rezultatul alcoolemiei cu relevanţă penală este cel dat de prima prelevare. În considerentele deciziei mai sus menționate, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că ”în noua reglementare legiuitorul a optat să dea relevanţă penală valorii alcoolemiei la momentul prelevării primei mostre biologice, moment situat în timp imediat, consecutiv acţiunii de conducere pe drumurile publice a unui vehicul”.

24. Curtea constată că sintagma *”la momentul prelevării mostrelor biologice”* din cuprinsul dispozițiilor art.336 alin.(1) din Codul penal este neconstituțională, întrucât aduce atingere prevederilor constituționale ale art.1 alin.(5) referitor la principiul respectării legilor și ale art.20 referitor la preeminenţa tratatelor internaţionale privind drepturile omului asupra legilor interne, raportate la prevederile art.7 par.1 referitor la legalitatea incriminării din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Sintagma menționată lipsește de previzibilitate norma de incriminare, în condițiile în care principiul respectării legilor și cel al legalității incriminării impun legiuitorului să legifereze prin texte suficient de clare și precise pentru a putea fi aplicate, inclusiv prin asigurarea posibilității persoanelor interesate de a se conforma prescripției legale.

25. Destinatarii normei penale de incriminare trebuie să aibă o reprezentare clară a elementelor constitutive, de natură obiectivă și subiectivă, ale infracțiunii, astfel încât să poată să prevadă consecinţele ce decurg din nerespectarea normei și să își adapteze conduita potrivit acesteia. Elementul material al laturii obiective a infracțiunii reglementate de art.336 alin.(1) din Codul penal se realizează prin acțiunea de conducere pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deţinerii permisului de conducere de către o persoană care, la momentul prelevării mostrelor biologice, are o îmbibaţie alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge. Îmbibația alcoolică este procesul de pătrundere a alcoolului în sânge, consecința fiind provocarea unei stări de intoxicație (alcoolică). Sub aspectul urmării imediate, este vorba de o infracțiune de pericol, acțiunea săvârșită punând în primejdie siguranța circulației pe drumurile publice. Fiind o infracțiune de pericol, legătura de cauzalitate dintre acțiunea ce constituie elementul material al laturii obiective şi urmarea imediată rezultă din însăși materialitatea faptei și nu trebuie dovedită.

26. Îmbibaţia alcoolică se determină prin analiza toxicologică a mostrelor biologice recoltate la un moment de timp mai mult sau mai puțin îndepărtat de momentul săvârșirii infracțiunii, care este cel al depistării în trafic a conducătorului vehiculului. Condiția ca îmbibaţia alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge să existe la momentul prelevării mostrelor biologice plasează, astfel, consumarea infracțiunii la un moment ulterior săvârșirii ei, în condițiile în care de esența infracțiunilor de pericol este faptul că acestea se consumă la momentul săvârșirii lor. Odată cu oprirea în trafic, încetează starea de pericol pentru valorile sociale ocrotite de dispozițiile art.336 din Codul penal, astfel încât, raportat la momentul prelevării mostrelor biologice, tragerea la răspundere penală nu se justifică. Stabilirea gradului de îmbibație alcoolică și, implicit, încadrarea în sfera ilicitului penal în funcție de momentul prelevării mostrelor biologice, care nu poate fi întotdeauna imediat următor săvârșirii faptei, constituie un criteriu aleatoriu și exterior conduitei

făptuitorului în vederea tragerii la răspundere penală, în contradicție cu normele constituționale și convenționale mai sus menționate.

27. Latura subiectivă a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului presupune vinovăția sub formă de intenție, care poate fi directă sau indirectă. Există intenție directă când conducătorul vehiculului prevede, ca fiind inevitabil, rezultatul faptei sale și, implicit, urmărește producerea lui prin săvârșirea acelei fapte. Există intenție indirectă când subiectul prevede rezultatul, nu-l urmărește, însă acceptă posibilitatea producerii lui. Or, modalitatea de incriminare prin acordarea de relevanţă penală valorii alcoolemiei din momentul prelevării mostrelor biologice nu permite destinatarilor normei penale să prevadă consecințele nerespectării acesteia.

28. În jurisprudenţa sa, Curtea Constituțională a stabilit că trăsătura esenţială a statului de drept o constituie supremaţia Constituției şi obligativitatea respectării legii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.232 din 5 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.727 din 15 noiembrie 2001, Decizia nr.234 din 5 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.558 din 7 septembrie 2001, sau Decizia nr.53 din 25 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.90 din 3 februarie 2011) şi că ”statul de drept asigură supremaţia Constituției, corelarea tuturor legilor şi tuturor actelor normative cu aceasta” (Decizia nr.22 din 27 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.233 din 17 martie 2004), ceea ce înseamnă că acesta ”implică, prioritar, respectarea legii, iar statul democratic este prin excelenţă un stat în care se manifestă domnia legii” (Decizia nr.13 din 9 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.178 din 26 aprilie 1999).

29. În acest sens, prin Decizia nr.1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.123 din 19 februarie 2014, paragraful 225, Curtea a reținut că una dintre cerinţele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative și că, de principiu, orice act

normativ trebuie să îndeplinească anumite condiţii calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de clar şi precis pentru a putea fi aplicat. Astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanţele speţei, consecinţele care pot rezulta dintr-un act determinat (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.584 din 17 august 2010, Decizia nr.743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.579 din 16 august 2011, Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012, sau Decizia nr.447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.674 din 1 noiembrie 2013).

30. Cu privire la principiul legalității incriminării și pedepsei, *”nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege”*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în jurisprudența sa, că garanţiile consacrate de art.7 par.1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale reprezintă o componentă esenţială a supremaţiei legii și ocupă un loc primordial în cadrul sistemului de protecţie a drepturilor omului, după cum atestă faptul că art.15 din Convenție nu permite nicio derogare de la aceste garanții în caz de război sau de alt pericol public ce ameninţă viaţa naţiunii. Aşa cum rezultă din obiectul şi scopul său, art.7 par.1 trebuie interpretat şi aplicat în așa fel încât să se asigure o protecţie efectivă împotriva urmăririlor și a condamnărilor penale arbitrare. Noțiunea de *”drept”* utilizată în art.7 par.1, ce corespunde celei de *”lege”* din cuprinsul altor articole din Convenție, înglobează atât prevederile legale, cât și practica judiciară și presupune cerințe calitative, îndeosebi cele cu privire la accesibilitate și previzibilitate. Aceste cerințe calitative trebuie întrunite atât în ceea ce privește definiția unei infracțiuni, cât și cu privire la pedeapsa aplicabilă. Curtea de la Strasbourg consideră că este îndeplinită cerinţa ca legea să definească în mod clar infracţiunile şi pedepsele atunci când un justiţiabil are

posibilitatea de a cunoaşte, din însuşi textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării date acesteia de către instanţe şi, dacă este cazul, în urma obţinerii unei asistenţe juridice adecvate, care sunt actele şi omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală şi care este pedeapsa aplicabilă. În acest sens sunt, de exemplu, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunţată în Cauza *Dragotoniu şi Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 33 şi 34, Hotărârea din 24 ianuarie 2012, pronunţată în Cauza *Mihai Toma împotriva României*, paragraful 26, şi Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunţată în Cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 77, 79 şi 91.

31. De asemenea, jurisprudenţa Curţii de Justiţie a Uniunii Europene a recunoscut, în mod implicit, necesitatea respectării aşteptărilor legitime ale cetăţenilor cărora li se adresează o reglementare legală, spre exemplu, în Hotărârea din 29 iunie 2010, pronunţată în Cauza *C-550/09 - Proces penal împotriva lui E. şi F.*, paragraful 59.

32. Pentru considerentele expuse, în temeiul art.146 lit.d) şi al art.147 alin.(4) din Constituţie, precum şi al art.1-3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) şi al art.29 din Legea nr.47/1992,

CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

În numele legii

Decide :

I. Cu majoritate de voturi, admite excepţia de neconstituţionalitate ridicată, din oficiu, de Curtea de Apel Oradea - Secţia penală şi pentru cauze cu minori în Dosarul nr.984/255/P/2012 al acestei instanţe şi constată că sintagma *”la momentul prelevării mostrelor biologice”* din cuprinsul dispoziţiilor art.336 alin.(1) din Codul penal este neconstituţională.

II. Cu unanimitate de voturi, respinge, ca inadmisibilă, excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.336 alin.(3) din Codul penal, excepţie ridicată, din oficiu, de aceeaşi instanţă în acelaşi dosar.

Definitivă şi general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunţată în şedinţa din data de 16 decembrie 2014.